

De betekenis van de krijgstucht

De Koninklijke Landmacht is een onderdeel van de Nederlandse krijgsmacht, die op haar beurt weer deel uitmaakt van de Nederlandse samenleving. De tot de landmacht behorende militairen zijn dus in de eerste plaats, als iedere Nederlander, onderworpen aan de voor de Nederlandse samenleving geldende wetten.

De Koninklijke Landmacht is echter tevens een van de vele min of meer besloten gemeenschappen, waaruit onze samenleving bestaat.

Evenals dit bv. in een fabriek het geval is, zal het voor een goed functioneren van de landmacht noodzakelijk zijn, dat de daarbij aangestelde en ingedeelde personen zich aan de door de leiding voorgeschreven gedragsregels onderwerpen. Het doel van die gedragsregels is het bevorderen van de goede gang van zaken binnen de besloten gemeenschap. In tegenstelling hiermee beogen de door de Staat gegeven gedragsregels (wetten) het *gehele* maatschappelijke leven in goede banen te leiden. De Staat stelt hierbij een aantal handelingen strafbaar en heeft het recht degene, die zulk een strafbare handeling pleegt, te laten bestraffen. De Staat zal zich echter in het algemeen niet bemoeien met de gang van zaken binnen een besloten gemeenschap, tenzij het openbaar belang dit vereist.

Men neme als voorbeeld een voetbalvereniging. Eén der leden, die in een wedstrijd moet meespelen, komt niet opdagen, omdat hij de datum van de wedstrijd is vergeten. De invaller kan de afwezigheid van de vaste speler niet goedmaken, waardoor de wedstrijd wordt verloren en de vereniging degradeert. Het bestuur van de vereniging neemt de vaste speler diens afwezigheid uiterst kwalijk en beraadt zich op tegen hem te nemen maatregelen.

Welke zijn die maatregelen? Aangifte bij de Officier van Justitie? Neen, in de eerste plaats is het vergeten van een datum niet bij de wet strafbaar gesteld en in de tweede plaats is het verzuimen van een wedstrijd in Nederland nog steeds geen zaak van openbaar belang. Toch heeft de speler gezondigd en wel tegen de voor

de leden van de vereniging vastgestelde gedragsregels. (Uiteraard kunnen deze regels alleen binnen de vereniging gelden. Zij mogen nooit in strijd zijn met de voor de Nederlandse samenleving van kracht zijnde wetten).

Aangezien er in de statuten van een vereniging meestal sancties zijn gesteld op het niet naleven van de daarin omschreven gedragsregels, zal onze speler door het bestuur bv. kunnen worden berispt of geroyeerd. Doch dit is een interne aangelegenheid; de Staat staat hierbuiten.

Had de speler echter een medespeler mishandeld, dan zou hij weliswaar de orde binnen de vereniging hebben verstoord, maar tevens een door de Staat strafbaar gestelde handeling hebben gepleegd. In dit geval zou aangifte bij de Officier van Justitie zeker op zijn plaats zijn.

Ook de krijgsmacht is zulk een besloten gemeenschap, die in de eerste plaats wordt bestreken door de wetten van de Staat.

De wetgever heeft echter het bestaan van orde en regelmaat in de krijgsmacht zo belangrijk geacht, dat hij de *regeling van de wijze waarop* deze wordt gehandhaafd zelf ter hand heeft genomen en heeft neergelegd in de op 1 januari 1923 in werking getreden Wet op de krijgstucht en het daarbij behorende Reglement betreffende de krijgstucht.

Wat verstaat men nu onder krijgstucht en waarom is deze zo belangrijk?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moeten wij ons allereerst het doel van de krijgsmacht en in het bijzonder dat van de Koninklijke Landmacht voor ogen stellen. Een leger is een organisatie, die de handhaving van de inwendige en uitwendige veiligheid van de Staat, de bescherming van de Staat tegen binnen- en buitenlandse vijanden tot doel heeft. Om dit doel te kunnen verwezenlijken zal het leger, indien nodig, met kracht van wapenen moeten optreden. Het is dus zaak, dat ieder, die deel uitmaakt van dit leger, zo goed mogelijk is voorbereid op de hem in die

organisatie toebedeelde taak, wil hij deze naar behoren verrichten. Dit geldt niet alleen voor de vechtsoldaat in voorste lijn, maar evenzeer voor degeen, die bij de verzorging te werk is gesteld.

Stel, wij beschikken over honderdduizend geuniformeerde jongemannen, de nodige kazernes en voldoende materieel. Zijn we er daarmee?

Neen, zoals in ieder goed georganiseerde maatschappij moeten er voorschriften zijn, waarin ieders verplichtingen en bevoegdheden nauwkeurig zijn omschreven. Bovendien is er een leiding nodig, die de werkzaamheden regelt en erop toeziet, dat deze op de juiste wijze worden uitgevoerd. Zo niet, dan wordt zulk een gemeenschap een grote janboel, waaraan de benaming leger moet worden ontzegd.

Wil een leger dus aan zijn doel beantwoorden, dan zal iedere daartoe behorende militair zijn taak zo goed mogelijk moeten verrichten en zich stipt moeten houden aan de voor de organisatie geldende regels en bevelen van de leiding. Is deze toestand bereikt, nl. dat iedere militair zich stipt houdt aan de voorschriften en dienstbevelen, dan kunnen wij spreken van krijgstucht.

Krijgstucht is bij een onderdeel aanwezig, indier de gedragingen van de tot dat onderdeel behorende militairen in overeenstemming zijn met de voorgeschreven regels.

Krijgstucht omvat o.a. volgens artikel 1 van het Reglement betreffende de krijgstucht: stipte nakoming van alle voorschriften, nauwgezette volvoering aan de terzake van de dienst gegeven bevelen en het nalaten van „min voegzaam” (onbehoorlijk) gedrag.

Komt een militair de voor hem geldende voorschriften niet stipt na, voldoet hij niet nauwgezet aan de hem ter zake van de dienst gegeven bevelen, dan handelt hij in strijd met de krijgstucht en pleegt tenminste een krijgstuchtelijk vergrijp. Ook „min voegzaam” en met de waardigheid van de militaire stand strijdig gedrag is onbestaanbaar met de militaire tucht. Hieronder wordt niet alleen baldadig, hinderlijk of onredelijk gedrag begrepen, maar ook handelingen, die ingaan tegen de voor de gehele Nederlandse samenleving gestelde regels.

Het is, zoals reeds eerder gezegd, beslist niet zo, dat de militair onder of boven de (burger)wetten zou staan. Integendeel, ook de militair is een Nederlands staatsburger en heeft zich als zodanig te houden aan de voor alle Nederlanders geldende wetten en verordeningen. Sterker nog, hij moet

hierin een voorbeeld zijn, want hij maakt deel uit van een gezagsapparaat, dat kan worden geroepen de wetten des lands met de wapenen te handhaven. Krijgstucht in de zin van onafgebroegen plichtsbetrachting is dus een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van een zo grote organisatie als het leger. Vooral te velde.

Wil de militair zijn taak op het gevechtveld naar behoren kunnen verrichten, dan zal hij behalve vakkennis, moed en initiatief voldoende plichtsbesef moeten bezitten. Is dit niet het geval, dan zal een meerdere niet erop kunnen rekenen, dat zijn orders stipt worden uitgevoerd, hetgeen het mislukken van een actie en het lijden van onnodige verliezen tot gevolg kan hebben.

Dit plichtsbesef moet de soldaat reeds tijdens zijn opleiding worden bijgebracht.

De met die opleiding belaste officieren en onderofficieren zullen moeten beginnen de rekrut het hoe en waarom van krijgstucht duidelijk te maken en hem de overtuiging moeten bijbrengen, dat het zijn en ons aller belang is, dat hij zich aan de gestelde regels houdt. Anders gezegd: zij moeten de jonge militair brengen tot innerlijke tucht d.w.z. tot de bereidheid om zich vrijwillig aan de voorgeschreven regels te onderwerpen, omdat hij inziet, dat zowel het leger als hijzelf erbij zijn gebaat.

Bezit de soldaat die innerlijke tucht, beleeft hij werkelijk dat gevoel voor krijgstucht, dan zullen zijn gedragingen ook automatisch in overeenstemming zijn met de voorschriften.

Men ziet, dat het nogal eenvoudig is. Dat wil zeggen, het zou nog eenvoudig zijn als alle militairen edele, trouwhartige en brave borsten waren. En dat zijn ze nu eenmaal (gelukkig) niet. Maar het is wel zo, dat het overgrote deel van de dienstplichtigen wil meewerken aan de instandhouding van een goede krijgstucht (Van een vrijwillig dienend militair wordt dit zonder meer verwacht).

Deze dienstplichtigen redeneren aldus: „Wij komen weliswaar niet voor ons genoegen onder de wapenen, maar wat wil je, het is nu eenmaal nodig. Als het dan toch moet gebeuren, dan ook maar goed.” Met zulke soldaten is het prettig werken. Zij nemen de dingen zoals zij zijn en trachten het beste ervan te maken.

Deze militairen zullen vrijwillig meewerken aan de instandhouding van de krijgstucht bij hun onderdeel en hebben slechts goede leiding en verstandige aanwijzingen nodig. Natuurlijk zullen

ook zij wel eens falen en wellicht een „douw” oplopen, maar hoofdzaak is dat zij van goeden wille zijn.

Er zijn er ook, die met tegenzin opkomen of zich moeilijk kunnen aanpassen. Bij deze categorie kan een goede leiding met tact en overwicht echter veel bereiken. Als hun vooroordelen tegen de dienst door een verstandig optreden van hun meerderen zijn weggenomen, plegen deze rekruten zich vaak te ontpoppen als zeer bruikbare krachten.

Resteren zij die, om welke reden dan ook, voortdurend in conflict komen met de krijgstucht. Deze soldaten zullen, voorzover zij niet „geestelijk ongeschikt” zijn, terwille van het algemeen belang desnoods met machtsmiddelen moeten worden gedwongen zich aan te passen.

Is nu bij een onderdeel een goede krijgstucht aangekweekt, dan moet deze toestand worden bestendig, worden gehandhaafd. Het zijn weer de officieren en de onderofficieren die met de handhaving van de krijgstucht zijn belast.

Artikel 27, lid 1 van het Reglement betreffende de krijgstucht zegt hierover het volgende:

„De handhaving van de krijgstucht is opgedragen aan ieder, die bij de krijgsmacht met enig gezag is bekleed en in het bijzonder de commanderende officieren, daarin bijgestaan door de onder hun bevel dienende officieren en onderofficieren, terwijl ieder

militair verplicht is tot de instandhouding van een een goede krijgstucht mede te werken.”

Zoals bekend zijn de ministers in onze huidige regeringsvorm zelf verantwoordelijk voor hun beleid. Zo is de minister van Defensie verantwoordelijk voor de tucht in de onder hem ressorterende krijgsmacht. Hij is dus ook verantwoordelijk voor de tucht in de Koninklijke Landmacht.

Maar de handhaving van de krijgstucht is opgedragen aan militairen en wel aan die militairen, die met enig gezag zijn bekleed. Dit zijn in de eerste plaats de hoogste militaire chefs, doch tevens worden daarmee bedoeld alle militairen, die een rang bekleden, i.c. alle officieren en onderofficieren. (Onder de laatstgenoemden wordt in dit verband de korporaal mede begrepen). Een soldaat is, tenzij hij als meerdere door commando is aangewezen, niet belast met de handhaving van de krijgstucht, maar hij is verplicht zijn medewerking te verlenen aan de instandhouding daarvan. Hij kan als militair zonder rang niet met machtsmiddelen optreden tegen andere militairen, die een vergrijp tegen de krijgstucht plegen.

Wel kan hij hen van hun ongelijk trachten te overtuigen, een handelwijze die gewoonlijk meer succes heeft, dan men op het eerste gezicht ervan zou verwachten.

Nieuwe uitgaven

Wetenschap en krijgsmacht, door prof. dr. ir. H. van Riessen, 24 blz. Uitg.: Uitgeverij Waltman, Delft, 1963. Prijs: f 1,50.

De inhoud van deze brochure wordt gevormd door de rede, die prof. Van Riessen op 23 november jl. heeft uitgesproken t.g.v. het 135-jarig bestaan van de KMA te Breda.

Genoemde hoogleraar, die Hoofd is van de Afdeling Sociale en Economische Studie en Leiderschap op de KMA, heeft als zodanig een goed inzicht in de problematiek die hij in deze rede aan de orde stelt.

Hij rekent af met hen die menen dat op de KMA halve wetenschapsmensen en halve officieren worden gevormd, alsmede met hen die een wetenschappelijke officiersopleiding geheel uit den boze achten.

Wetenschap en kunde staan naast elkaar, doch hebben onmiskenbaar een wisselwerking. Men kan schools worden onderwezen en de verworven kennis nuttig in praktijk brengen maar, wanneer de mens wetenschappelijk is opgeleid heeft hij meer in zijn mars. Dan is hij ook gekweekt in een instelling die hem in staat stelt tot een

wetenschappelijke benadering van de praktijk. Want de zin van de wetenschap is de verwerving van kennis. Voor de uitoefening van het militaire beroep is praktische kennis zonder meer noodzakelijk, maar een wetenschappelijke instelling evenzeer. Het militaire leven zal door de ontwikkeling van wetenschappelijke kennis een sterke stimulans krijgen. De wetenschap geeft geen inzicht, vindingrijkheid, ervaring, moed, geduld, wijsheid of geloof, maar zij stimuleert deze wel en verschaft middelen voor de uitwerking van inzicht en vindingrijkheid. Daarbij komt het dynamisch karakter van de cultuur. De zaken waarover de officier heeft te beslissen, vertonen steeds nieuwe facetten. Het gemak van de mens zich hoofdzakelijk van traditie en ervaring te bedienen is voorgoed voorbij. In de gecompliceerdheid van de situatie op het terrein van de krijgsmacht is de steun van de wetenschap dan ook onontbeerlijk. Voor de technische zijde van de krijgsmacht wordt de wetenschapsbeoefening in het algemeen wel noodzakelijk geacht. Spr. toont aan dat deze noodzaak evenzeer geldt voor de tactische leiders.

Vervolgens komt de *officiersopleiding* aan de orde.